

**ĐẠI HỌC HUẾ
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC**

VÕ THỊ BẢY

**ĐẶC ĐIỂM TRUYỆN KINH DỊ VIỆT NAM
NỬA ĐẦU THẾ KỶ XX**

Ngành: Văn học Việt Nam

Mã số: 9.22.01.21

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ NGỮ VĂN

**Người hướng dẫn khoa học:
PGS.TS. NGUYỄN PHONG NAM
TS. HOÀNG ĐỨC KHOA**

Huế, 2023

Công trình được hoàn thành tại: Khoa Ngữ Văn, Trường Đại học Khoa học,
Đại học Huế.

Người hướng dẫn khoa học: **PGS. TS. Nguyễn Phong Nam**
TS. Hoàng Đức Khoa

Phản biện 1:

.....
.....
.....

Phản biện 2:

.....
.....
.....

Phản biện 3:

.....
.....
.....

Luận án sẽ được bảo vệ tại Hội đồng chấm luận án cấp Đại học Huế
hợp tại.....

Vào hồi..... ngày..... tháng..... năm.....

Có thể tìm hiểu luận án tại thư viện:

1. Thư viện quốc gia Việt Nam
2. Thư viện trường Đại học Khoa học, Đại học Huế

MỞ ĐẦU

1. LÝ DO CHỌN ĐỀ TÀI

1.1. Từ trước tới nay, trong đời sống văn học nước ta, mảng sáng tác về cái huyền tưởng, siêu thực, phi lý là một hiện tượng văn học rất đặc biệt. Những câu chuyện liên quan đến các nhân vật, sự vật, sự kiện mang tính kỳ quái, khác lạ, phi thường luôn có sức hấp dẫn, cuốn hút hết sức lớn lao đối với công chúng. Sự xuất hiện của nó một mặt đáp ứng nhu cầu, thị hiếu thưởng thức của độc giả, mặt khác, góp phần tạo nên sự đa dạng, phong phú của nền văn học nước nhà.

Ngoài ra, vào thời điểm mang tính bước ngoặt của lịch sử văn học dân tộc, vai trò của văn học huyền tưởng, kinh dị càng được bộc lộ rõ ràng. Giai đoạn đầu thế kỷ XX, khi văn học Việt Nam diễn ra sự thay đổi hệ hình, từ trung đại sang hiện đại, mảng văn học này cũng đã góp phần quan trọng vào việc đẩy nhanh quá trình hiện đại hoá.

1.2. Thế nhưng có một thực tế là trong các công trình nghiên cứu, các bộ giáo trình về lịch sử văn học dân tộc, văn học huyền tưởng, kinh dị chưa bao giờ được đề cao, coi trọng. Nói cách khác, mảng văn học này luôn nằm ở vị trí “bên lề”, “ngoại vi” trong bảng phân loại, xếp hạng các giá trị của văn học Việt Nam. Trong nhận thức chung, nó bị coi là thứ văn chương phóng phiếm, có hại cho sự giáo hoá con người. Thời trung đại, quan niệm này đã mặc định như thế; đến thời hiện đại, tuy có thay đổi nhưng không nhiều. Đây rõ ràng là một nghịch lý, một sự bất thường trong đời sống văn học.

Trong khoảng vài ba thập niên lại đây, văn học huyền tưởng, kinh dị cũng là một đối tượng được giới nghiên cứu quan tâm tìm hiểu. Liên quan đến vấn đề này, đã có nhiều bài viết, công trình khảo cứu, tuyển tập tác phẩm được xuất bản; một số tiểu luận, luận văn Cao học, luận án Tiến sĩ được công bố. Trong các công trình đó, hầu hết mọi phương diện chủ yếu của loại hình văn học này đã

được nghiên cứu, khảo luận. Chẳng hạn như quá trình sinh thành, con đường phát triển, quy luật vận động của văn học kinh dị, cho đến vai trò, địa vị văn học sử, ý nghĩa của nó trong đời sống văn hoá cộng đồng... Và có thể thấy ở những mức độ khác nhau, nhiều vấn đề đã được giải quyết.

Tuy vậy, văn học huyền tưởng, kinh dị là cả một phạm trù hết sức đa dạng và phức tạp. Sự phong phú của di sản văn học này không chỉ thể hiện qua số lượng, quy mô mà còn ở chủng loại, hình thức. Một số công trình, hoạt động nghiên cứu mà chúng tôi vừa nhắc ở trên chủ yếu tập trung vào di sản truyền thống (văn học thời trung đại), còn di sản hiện đại (tính từ đầu thế kỷ XX trở về sau này), đặc biệt là *mảng truyện huyền tưởng, kinh dị giai đoạn đầu thế kỷ XX* thì còn rất hạn chế.

1.3. Đối với mảng *truyện kinh dị*, mặc dù giới chuyên môn đã có nhiều nỗ lực tìm hiểu song vẫn còn không ít vấn đề đang để ngỏ, nhiều câu hỏi liên quan vẫn chưa được trả lời một cách thoả đáng. Và điều đáng nói nữa đó là đối tượng này hầu như chưa được nghiên cứu một cách đầy đủ, có hệ thống. Biểu hiện rõ nhất của thực trạng này là chỗ, cho đến hiện tại, một định nghĩa rõ ràng, một thuật ngữ mang nội hàm minh bạch về *truyện kinh dị* vẫn đang tiếp tục được bàn thảo.

Ngoài ra, sự phân tán, khác biệt trong quan niệm của giới chuyên môn về những vấn đề cốt lõi của truyện kinh dị vô hình trung cũng lại gây trở ngại lớn cho việc nhận thức. Những vấn đề cụ thể như diện mạo truyện kinh dị, những đặc trưng loại hình, quy luật vận động của nó... vẫn là những câu hỏi đang chờ được trả lời. Đấy rõ ràng là chỗ khiếm khuyết, bất cập trong hoạt động nghiên cứu văn học dân tộc. Bởi vì một khi những câu hỏi mang tính tiền đề, gốc rễ chưa được giải quyết một cách thoả đáng, khi đối tượng nghiên cứu chưa được nhận diện rõ ràng, rành mạch thì mặc nhiên những kết luận, khái quát về nó đều trở nên phiến diện, thiếu sức thuyết phục.

Có nhiều nguyên nhân dẫn đến tình trạng này nhưng mấu chốt nằm ở cách thức tiếp cận, phương pháp nhận thức. Sự thiếu phù hợp, ít tương thích giữa phương pháp nghiên cứu được lựa chọn, thậm chí chính “giới hạn của phương pháp” cũng ảnh hưởng nhiều tới kết quả nghiên cứu.

Tựu trung, truyện kinh dị, một loại hình văn học rất có ý nghĩa đối với đời sống văn hoá, văn học của nước nhà, dù được bàn luận từ lâu nhưng vẫn đang trong tình trạng mơ hồ. Chính vì thế mà nhu cầu nhận diện một cách rõ ràng, nhận thức một cách đầy đủ, có hệ thống bằng những phương pháp thích hợp, hiệu quả về truyện kinh dị cần thiết được đặt ra. Đây là lý do chủ yếu để chúng tôi lựa chọn vấn đề *Đặc điểm truyện kinh dị Việt Nam nửa đầu thế kỷ XX* làm đề tài nghiên cứu của mình.

2. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHẠM VI NGHIÊN CỨU

2.1. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của luận án là *Đặc điểm truyện kinh dị Việt Nam*. Khái niệm *truyện kinh dị* mà chúng tôi sử dụng trong công trình này được hiểu là những tác phẩm văn xuôi viết bằng chữ quốc ngữ, xuất hiện từ đầu thế kỷ XX trở về sau, có nội dung và phương thức nghệ thuật đặc thù. Về đối tượng phản ánh, truyện kinh dị đề cập đến những nhân vật, sự vật, sự việc dị thường, kỳ lạ, bí hiểm; thể hiện cách tư duy độc đáo về những chiều kích khác lạ của đời sống, của nội tâm con người. Những yếu tố đó thể hiện một phương pháp nhận thức đặc biệt của nhà văn về thế giới nhân sinh; đồng thời cũng là tác nhân chính tạo tâm lý lo lắng, sợ hãi và làm nảy sinh cảm giác thích thú, khoái cảm thẩm mỹ ở người đọc.

Luận án tập trung vào mảng truyện kinh dị của một số nhà văn có nhiều thành tựu ở mảng văn học này như Thế Lữ, TchyA Đái Đức Tuấn, Lan Khai, Nguyễn Xuân, Cung Khanh, Kim Ba, Thanh Tịnh, Bùi Hiển, Bình Nguyên Lộc, Đỗ Huy Nhiệm, Lý Văn Sâm...

Ngoài ra, do tính chất phức tạp của đề tài, trong một số trường hợp cần thiết, luận án còn mở rộng khảo sát các tác phẩm văn học truyền kỳ, chí quái chí dị thời trung đại nhằm mục đích so sánh, đối chiếu với truyện kinh dị trong văn học Việt Nam hiện đại.

2.2. Phạm vi nghiên cứu

Luận án sẽ tập trung vào việc khảo sát các phương diện chủ yếu của truyện kinh dị Việt Nam, một kiểu loại mới được hình thành trong giai đoạn đầu thế kỷ XX, trên cơ sở kế thừa những thành tựu văn học truyền thống và tiếp thu, tiếp biến văn học nước ngoài. Từ đó làm rõ những đặc điểm cơ bản của hiện tượng văn học này, cả về quá trình lịch sử, đặc điểm nội dung cũng như hình thức nghệ thuật.

Văn bản tác phẩm được lựa chọn để khảo sát chủ yếu là những ấn phẩm được *xuất bản lần đầu*, nằm trong khoảng nửa đầu thế kỷ XX. Ở luận án này, “nửa đầu” được hiểu là từ những năm năm mươi (thời điểm cụ thể là 1954) trở về trước. Tuy nhiên, mốc thời gian này cũng chỉ mang tính tương đối. Một số truyện kinh dị, mặc dù được công bố sau mốc này ít lâu nhưng vì một số lý do cụ thể, xét thấy cần thiết thì vẫn thuộc giới hạn khảo sát của luận án. Nói chung, tùy trường hợp cụ thể, dựa vào đặc điểm nội dung và một số dấu hiệu khác như phong cách nghệ thuật, ngôn ngữ... để có thể sử dụng hay không.

3. MỤC ĐÍCH VÀ NHIỆM VỤ NGHIÊN CỨU

3.1. Mục đích nghiên cứu

Mục đích chính của luận án là làm rõ những đặc điểm chủ yếu, quan trọng của truyện kinh dị Việt Nam trong bối cảnh đặc biệt của văn học dân tộc giai đoạn nửa đầu thế kỷ XX.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Trên những đường hướng cơ bản như vậy, công trình sẽ tập trung giải quyết những nhiệm vụ cụ thể dưới đây:

Trước hết là tiến hành nhận diện diện mạo, bản chất của truyện kinh dị Việt Nam. Tiếp đến là phác thảo quá trình vận động và phát

triển của nó trong lịch sử văn học dân tộc. Cuối cùng là trình bày một cách tương đối đầy đủ các đặc trưng cơ bản của kiểu loại văn học này, xét trên phương diện nội dung và hình thức nghệ thuật.

Nghiên cứu về văn học *huyền tưởng, kinh dị* nói chung, truyện kinh dị nói riêng là một việc đầy khó khăn, thách thức. Trên thực tế, cho đến bây giờ trong giới chuyên môn vẫn đang tồn tại nhiều quan niệm, nhiều cách hiểu khác nhau về những vấn đề rất cơ bản liên quan đến truyện kinh dị. Những câu hỏi ít nhiều mang tính chất lý thuyết, lý luận về đối tượng như vậy dù không trực tiếp gắn với đề tài nhưng rất cần thiết được làm rõ. Chính vì thế, bên cạnh nhiệm vụ chính, luận án còn giải quyết phân nào những vấn đề liên quan.

4. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Trong quá trình triển khai đề tài, để phù hợp với tính chất đặc thù của truyện kinh dị, nhiều phương pháp nghiên cứu đã được sử dụng. Một số phương pháp tiếp cận chủ yếu trong luận án này bao gồm:

- **Phương pháp nghiên cứu loại hình**
- **Phương pháp phân tích, tổng hợp**
- **Phương pháp so sánh, đối chiếu**
- **Phương pháp nghiên cứu “trường hợp”**

Ngoài các phương pháp vừa nêu trên, để đạt được mục tiêu nghiên cứu đã đặt ra, trong luận án này chúng tôi còn sử dụng *phương pháp thống kê - mô tả; phương pháp cấu trúc - hệ thống*; đồng thời kết hợp vận dụng một số phương pháp, thủ pháp nghiên cứu đặc thù của các lĩnh vực, các hệ thống lý thuyết khác như *văn hoá học, tự sự học, thi pháp học* để giải quyết vấn đề.

5. ĐÓNG GÓP MỚI CỦA LUẬN ÁN

Với đề tài “Đặc điểm truyện kinh dị Việt Nam nửa đầu thế kỷ XX”, luận án của chúng tôi có một số đóng góp mới trong việc nghiên cứu về đối tượng này. Cụ thể như sau:

(1). Luận án tiến hành xác lập khái niệm “truyện kinh dị” với các tiêu chí cụ thể của một loại hình văn học. Trên cơ sở đó, luận án mô tả một cách đầy đủ, toàn diện diện mạo truyện kinh dị Việt Nam.

Luận án cũng trình bày một cách hệ thống quá trình hình thành, vận động của truyện kinh dị Việt Nam. Đó là quá trình tiếp thu, kế thừa các giá trị văn học quá khứ; tiếp nhận, cải biến các yếu tố văn học từ nước ngoài cộng với sự cách tân, sáng tạo của các nhà văn để hình thành nên một loại hình văn học đặc sắc, vừa in đậm dấu ấn văn học truyền thống, vừa mới mẻ, hiện đại.

(2). Trên cơ sở nội hàm khái niệm “truyện kinh dị Việt Nam”, luận án phân tích các kiểu dạng tác phẩm của truyện kinh dị nửa đầu thế kỷ XX; đồng thời khái quát các đặc điểm về nội dung và nghệ thuật của loại hình.

Về nội dung, truyện kinh dị kết tinh trong đó những *giá trị văn hoá* tinh thần, thể hiện tâm thức văn hoá cộng đồng; truyện kinh dị đã chuyển tải không khí, tinh thần thời đại, dấu ấn lịch sử xã hội Việt Nam đầu thế kỷ XX theo một phương cách rất đặc biệt. Đó là hình ảnh cuộc sống, con người Việt Nam được khúc xạ qua lăng kính dị thường, thể hiện bằng những chiều kích siêu thực. Xét về bản chất, văn học kinh dị là “mỹ học về nỗi sợ hãi” được kiến tạo với khát vọng khoả lấp những “vùng trũng, “vùng tối” trong đời sống nội tâm của con người.

Về hình thức nghệ thuật, đặc điểm nổi bật của truyện kinh dị là *sturdung hợp, phối trộn* thành công các yếu tố mang tính đối lập, khác biệt của các loại hình, các thời đại, các nền văn học... để từ đó hình thành một kiểu loại văn học mới mẻ, hiện đại. Điều đó được thể hiện qua nhiều yếu tố (như cốt truyện, kết cấu, phương thức trần thuật, lời văn...).

(3). Luận án cũng đưa ra các nhận định, đánh giá một cách khách quan, khoa học về giá trị, ý nghĩa của truyện kinh dị trong đời sống. Đó là những tác động, ảnh hưởng của thể loại truyện kinh dị đối với người đọc trong việc hình thành thị hiếu thẩm mỹ, nhân cách văn hóa của cá nhân và cộng đồng.

Trên phương diện lịch sử văn học, luận án trình bày một cách cụ thể vai trò, vị trí của truyện kinh dị trong tiến trình vận động văn học dân tộc; những tác động mạnh mẽ, tích cực của nó cho quá trình hiện đại hoá văn học Việt Nam.

6. BỐ CỤC LUẬN ÁN

Ngoài các phần *Mở đầu*, *Kết luận*, *Tài liệu tham khảo*, *Danh mục các công trình nghiên cứu liên quan đến luận án đã công bố* và *Phụ lục tác phẩm*, luận án có 4 chương chính:

Chương 1. *Tổng quan tình hình nghiên cứu và những vấn đề đặt ra của luận án.*

Chương 2. *Diện mạo và quá trình vận động của truyện kinh dị trong văn học Việt Nam.*

Chương 3. *Thế giới hình tượng và dấu ấn văn hóa, lịch sử trong truyện kinh dị Việt Nam đầu thế kỷ XX.*

Chương 4. *Đặc điểm truyện kinh dị Việt Nam nửa đầu thế kỷ XX qua cốt truyện, kết cấu và ngôn ngữ.*

Chương 1

TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA CỦA LUẬN ÁN

1.1. TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU

1.1.1. Những nghiên cứu chung về văn học “huyền tưởng, kinh dị”

Ở Việt Nam, việc nghiên cứu văn học kỳ ảo, huyền tưởng nói chung, truyện kinh dị nói riêng được tiến hành khá muộn. Trên thực tế, các bài viết, ý kiến bàn luận chỉ được đưa ra sau khi mảng sáng tác này đã có được vị trí khá ổn định trong đời sống văn học, tức là vào những năm 30 thế kỷ XX trở đi. Đây là thời điểm mà một loạt sáng tác được gọi là “truyện kinh dị”, “truyện đường rừng”, “truyện ma”... của các nhà văn tài năng như Thế Lữ, Lan Khai, TchyA Đái Đức Tuấn, Nguyễn Tuân.... xuất hiện. Tuy nhiên lúc đó, sự bàn luận cũng chỉ chủ yếu tập trung vào tác phẩm của các tác giả vừa nêu.

Nhìn chung, việc nghiên cứu về khuynh hướng văn học huyền ảo, kỳ ảo, truyện kỳ, kinh dị đã được các nhà nghiên cứu bàn luận ở nhiều phạm vi, mức độ khác nhau. Những kết quả nghiên cứu trên là những gợi mở cần thiết cho chúng tôi trong quá trình nghiên cứu đề tài.

1.1.2. Những nghiên cứu liên quan trực tiếp đến đề tài luận án

Văn học kỳ ảo, huyền tưởng, kinh dị đã được các nhà chuyên môn nghiên cứu trên hai phương diện chủ yếu. Đó là những vấn đề mang tính lý luận, lý thuyết và thực tiễn sáng tác, tiếp nhận loại hình văn học này. Nhìn chung, hầu hết những công trình nghiên cứu về truyện kinh dị Việt Nam nửa đầu thế kỷ XX chủ yếu tập trung vào những tác giả ở miền Bắc như Thế Lữ, Lan Khai.

1.2. ĐÁNH GIÁ VỀ TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU VĂN HỌC HUYỄN TUỞNG, KINH DỊ VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA CỦA LUẬN ÁN

1.2.1. Nhận định chung về tình hình nghiên cứu

Nhìn chung, trong quan niệm của giới chuyên môn, ít nhiều đã có tiếng nói chung ở một số điểm. Đó là vấn đề nguồn gốc, xuất xứ và thành tựu, văn học kinh dị. Loại hình văn học này được hình thành bởi sự đóng góp của nhiều thế hệ nhà văn, với các tác phẩm mang nội dung, phong cách nghệ thuật khác nhau. Trong đó, Thế Lữ, Lan Khai, Kim Ba, TchyA Đái Đức Tuấn, Nguyễn Tuấn, Đỗ Huy Nhiệm... được xem là những gương mặt tiêu biểu, thành công nhất ở mảng sáng tác này. Tác phẩm của họ đã làm mới văn chương giai đoạn đầu thế kỷ XX, góp phần thúc đẩy quá trình hiện đại hóa văn học Việt Nam; và truyện kinh dị được xem như một thể loại có vai trò quan trọng đối với sự phát triển của văn học nước nhà.

1.2.2. Những vấn đề đặt ra và giải quyết ở luận án

Luận án tập trung giải quyết các vấn đề cơ bản:

a. Tiến hành xác lập nội hàm khái niệm truyện kinh dị Việt Nam; khẳng định vai trò, vị trí của kiểu loại văn học này trong tiến trình vận động của văn xuôi Việt Nam hiện đại.

b. Tìm hiểu những đặc điểm cơ bản của truyện kinh dị Việt Nam nửa đầu thế kỷ XX trên phương diện *nội dung, tư tưởng nghệ thuật*. Cụ thể là tiến hành phân tích các giá trị văn hoá, lịch sử trong truyện kinh dị; các biểu hiện cụ thể như cảm quan về hiện thực và con người; hiện thực đời sống và đời sống tâm linh, phong tục tập quán của người Việt; tinh thần thời đại được ẩn chứa trong các hình tượng nghệ thuật đặc thù của truyện kinh dị Việt Nam nửa đầu thế kỷ XX.

c. Trên bình diện hình thức nghệ thuật, luận án đi sâu tìm hiểu những đặc điểm nghệ thuật của truyện kinh dị Việt Nam được thể hiện

qua các yếu tố như cốt truyện, kết cấu, nghệ thuật trần thuật... Từ đó có thể thấy được sự vận dụng, kết hợp các yếu tố truyền thống và hiện đại mà nhà văn đã thực hiện nhằm tạo nên sức hấp dẫn của tác phẩm truyện kinh dị trong giai đoạn này.

TIỂU KẾT

Văn học huyền tưởng, kinh dị, huyền ảo ở Việt Nam đã được các nhà nghiên cứu tiến hành khá sớm, ở nhiều phạm vi, mức độ khác nhau. Về cơ bản, giới chuyên môn đã có tiếng nói chung ở một số điểm như vấn đề nguồn gốc, xuất xứ, quá trình hình thành truyện kinh dị. Theo đó, truyện kinh dị Việt Nam được hình thành trên cơ sở mô phỏng truyện truyền kỳ Việt Nam và tiếp biến thành tựu văn học nước ngoài, nhất là văn học phương Tây. Truyện kinh dị đã góp phần quan trọng trong việc thúc đẩy quá trình hiện đại hóa văn học dân tộc. Tuy vậy, vẫn còn khá nhiều vấn đề lý thuyết về kiểu loại văn học này chưa được giải quyết thoả đáng, trọn vẹn. Chưa xác định một cách rõ ràng, dứt khoát về khái niệm, nội hàm cũng như đặc trưng loại hình, quy luật vận động của truyện kinh dị...

Trên cơ sở một cái nhìn khái quát về tình hình nghiên cứu văn học huyền tưởng, kinh dị nói chung, truyện kinh dị nói riêng, luận án xác định ba vấn đề chủ yếu cần được giải quyết. Thứ nhất là xác lập nội hàm khái niệm *truyện kinh dị Việt Nam* với các tiêu chí cụ thể; phác thảo diện mạo cũng như tiến trình vận động của truyện kinh dị trong lịch sử văn học Việt Nam hiện đại. Thứ hai, đi sâu tìm hiểu những giá trị cốt lõi làm nên đặc điểm *nội dung, tư tưởng nghệ thuật* của truyện kinh dị, qua các yếu tố như cảm quan về hiện thực và con người, dấu ấn lịch sử, tinh thần thời đại ẩn chứa trong các hình tượng nghệ thuật. Thứ ba, phân tích đặc điểm nghệ thuật được thể hiện qua các yếu tố như cốt truyện, kết cấu, nghệ thuật trần thuật... của truyện kinh dị Việt Nam.

Chương 2

DIỆN MẠO VÀ QUÁ TRÌNH VẬN ĐỘNG CỦA TRUYỆN KINH DỊ TRONG VĂN HỌC VIỆT NAM

2.1. NHẬN DIỆN TRUYỆN KINH DỊ TRONG VĂN HỌC VIỆT NAM

2.1.1. Xác lập khái niệm “truyện kinh dị”

Truyện kinh dị Việt Nam là những tác phẩm văn xuôi quốc ngữ, kể về các hiện tượng dị thường, kỳ lạ, gây cảm giác sợ hãi cho người đọc; một cách tư duy đặc biệt về những phương diện bí ẩn, những chiều kích khác lạ của thế giới mà con người muốn nhận biết. Nó được hình thành trên cơ sở kế thừa di sản văn học truyền kỳ, quái dị truyền thống của dân tộc, đồng thời tiếp thu tinh hoa văn học kinh dị, huyền tưởng thế giới. Truyện kinh dị Việt Nam phản ánh cuộc sống theo một cách thức riêng, mang đậm dấu ấn văn hóa, lịch sử của dân tộc.

2.1.2. Truyện kinh dị trong hệ thống phân loại văn học dân tộc

Về mặt hệ thống, có thể coi truyện kinh dị là một trong những thành phần cốt lõi của văn học kỳ ảo. Trong thế giới rộng lớn của văn học kỳ ảo/ huyền tưởng, truyện kinh dị là một loại hình; Đặt trong tương quan chung, truyện kinh dị có một “diện mạo”, một “vị thế” cụ thể để cùng với các bộ phận, yếu tố khác tạo nên lịch sử văn học nước nhà.

2.2. QUÁ TRÌNH VẬN ĐỘNG CỦA TRUYỆN KINH DỊ VIỆT NAM

2.2.1. Giai đoạn thứ nhất, từ năm 1930 đến năm 1954.

Ở giai đoạn này có hai chặng phát triển: (1) Truyện kinh dị từ năm 1930 trở về trước, là chặng đường thử nghiệm và (2) Truyện kinh dị từ năm 1930 đến 1954, là quãng thời gian phát triển rực rỡ nhất của truyện kinh dị Việt Nam. Điều này do nhiều nguyên nhân: Do sự xuất hiện đúng lúc của một thế hệ nhà văn tài

năng, hoạt động xuất bản, báo chí sôi động, nhu cầu của công chúng độc giả rất lớn... Tất cả cộng hưởng với nhau, tạo nên một bức tranh đầy sức sống, nhiều hứa hẹn của văn học huyền tưởng, kinh dị Việt Nam.

2.2.2. Giai đoạn thứ hai, từ năm 1954 đến đầu thế kỷ XXI

Từ năm 1954 trở về sau, văn học kinh dị chững lại rồi trầm lắng và rơi vào cảnh “thoái trào”.

Chặng cuối thế kỷ XX, đầu thế kỷ XXI, loại hình văn học này có nhiều thay đổi, nhất là sự thay đổi trong quan niệm nghệ thuật, về bút pháp, thi pháp của loại hình văn học này.

TIỂU KẾT

Truyện kinh dị Việt Nam là một tập hợp gồm nhiều thể loại, được hình thành theo nguyên lý *tiếp biến, dung hợp*; một sự kế thừa và phát huy các giá trị truyền thống, đồng thời thu nhận và cải biến tinh hoa văn học thế giới để hình thành nên một kiểu loại văn học có diện mạo và tính chất riêng.

Đặc điểm nổi bật, dễ nhận thấy nhất của truyện kinh dị nằm ở sự dung hợp các yếu tố vốn được coi là đối lập nhau giữa truyền thống và hiện đại, phương Đông và phương Tây... ở ngay trong mỗi tác phẩm. Nó thể hiện một cách sâu sắc tâm thức văn hoá cộng đồng, không khí thời đại cũng như đặc điểm văn hoá, lịch sử của dân tộc. Và đây cũng là những yếu tố tạo nên *diện mạo* riêng của truyện kinh dị Việt Nam.

Nhìn chung, quá trình vận động của truyện kinh dị Việt Nam diễn ra theo hai giai đoạn. *Giai đoạn đầu tiên*, tính từ năm 1954 trở về trước; gồm hai chặng. Từ những năm ba mươi của thế kỷ XX trở đi, được coi là quá trình phôi thai, thử nghiệm. Ở chặng tiếp theo, từ những năm ba mươi đến năm 1954, là giai đoạn đỉnh cao của truyện kinh dị. *Giai đoạn thứ hai* trong tiến trình vận động của

truyện kinh dị được tính từ năm 1954 trở về sau. Cùng với sự biến động của lịch sử dân tộc, đất nước chia hai miền, văn học rẽ theo hai hướng, truyện kinh dị có nhiều chuyển biến mạnh mẽ. Ở miền Bắc truyện kinh dị ít được chú ý, không có cơ hội phát triển. Ở miền Nam tuy vẫn tiếp tục duy trì song văn học kinh dị cũng không có nhiều thành tựu nổi bật.

Kể từ sau ngày đất nước được thống nhất, nhất là chặng cuối thế kỷ XX, đầu thế kỷ XXI, văn học kinh dị bắt đầu có sự khởi sắc với những thay đổi cơ bản trong quan niệm nghệ thuật, phương pháp sáng tác, hình thức thể hiện và có nhiều thành tựu mới mẻ.

Chương 3

THẾ GIỚI HÌNH TƯỢNG VÀ DẤU ÁN VĂN HÓA, LỊCH SỬ TRONG TRUYỆN KINH DỊ VIỆT NAM NỬA ĐẦU THẾ KỶ XX

3.1. ĐẶC ĐIỂM THẾ GIỚI NGHỆ THUẬT TRONG TRUYỆN KINH DỊ VIỆT NAM NỬA ĐẦU THẾ KỶ XX

3.1.1. Không gian bí hiểm và khung cảnh “xứ lạ” trong truyện kinh dị

Trong truyện kinh dị, yếu tố “xứ lạ” có vai trò rất quan trọng. Đây là một thế giới đặc biệt, nơi diễn ra những điều phi lý, phi thường. Nét nổi bật của không gian nghệ thuật truyện kinh dị chính là tính chất “xứ lạ” của nó. Chữ “xứ lạ” ở đây được hiểu như một sự dung hợp nhiều yếu tố, nhiều phương diện, trong đó tồn tại song song hai thế giới, hiện thực và siêu thực. Nó không chỉ được biểu hiện bằng những chỉ dấu của không gian địa lý, mà còn chứa đựng những yếu tố của thế giới siêu hình, phi lý. Chính ở trong môi trường “xứ lạ” như thế, diện mạo cuộc sống con người mới được hiển lộ rõ ràng, cụ thể hơn.

Biểu hiện phổ biến nhất của “xứ lạ” là miền rừng núi thâm u, những hang động bí hiểm, đền miếu linh thiêng... Bên cạnh đó là những nơi chốn không hề có trong thực tế, chỉ tồn tại trong tưởng tượng của nhà văn như cõi âm, cõi Tiên...

Nhìn chung yếu tố “xứ lạ” trong truyện kinh dị hàm chứa nhiều ý nghĩa, vai trò khác nhau. Một mặt nó tăng cường các chiều kích, nói đúng hơn là mở ra những *chiều kích khác* của thế giới, làm tiền đề cho sự vận hành của điều dị thường, mặt khác nó kích thích cảm xúc của người đọc. Sự bí hiểm của “xứ lạ” vừa hấp dẫn vừa đáng sợ. Đây là điều chưa từng có trong truyện truyền kỳ truyền thống.

3.1.2. Hình tượng *nhân - vật* trong truyện kinh dị

Thế giới truyện kinh dị sở dĩ trở nên “siêu thực” là vì nó dung chứa những điều rất khó tin; nói đúng hơn là không thể tồn tại, hoặc rất hiếm gặp trong cõi nhân gian. Đây là nơi cư ngụ của hai thành phần, có thể nói là “dị thường”, đối lập nhau về bản chất, tính chất. Họ gồm những đấng/bậc có phẩm chất, khả năng “siêu việt” và những thế lực mang chức năng huỷ diệt, làm điều xấu xa, độc ác. Các đối tượng này đối nghịch nhau như thế nhưng lại có mối liên hệ, liên quan với nhau. Tất nhiên trong thế giới kinh dị cũng có người bình thường, song thành phần này chủ yếu chỉ đóng vai trò chứng kiến, dẫn dắt.

Nói chung, thế giới kinh dị là nơi tồn tại của “kẻ lạ”. Họ có thể là “dị nhân”, “kỳ nhân”, những người có năng lực, tố chất đặc biệt; có thể là những thế lực gây nên nỗi kinh sợ cho mọi người như “ác quỷ” (gọi chung các hiện tượng *yêu, tinh, ma, mị, quỷ, quái, ranh...*); hoặc kẻ xấu, chuyên gây họa cho nhân quần (gọi chung là “ác nhân”).

3.2. DẤU ẤN VĂN HOÁ VÀ LỊCH SỬ TRONG TRUYỆN KINH DỊ VIỆT NAM NỬA ĐẦU THẾ KỶ XX

3.2.1. Dấu ấn văn hóa dân tộc trong truyện kinh dị

Truyện kinh dị Việt Nam nửa đầu thế kỷ XX chứa đựng những giá trị tinh thần đặc sắc. Đó là những thứ thuộc về “ký ức văn hoá” của cộng đồng; là thực tế cuộc sống được khúc xạ thành những nhân vật, sự vật, sự kiện phi lý, dị thường.

Thông qua truyện kể về các miền đất “lạ mà quen”, các phong tục tập quán, các sự tích, tình tiết “kỳ”, “dị” của các nhân vật... người đọc có điều kiện để được trải nghiệm, hiểu biết các phương diện khác của đời sống.

3.2.2. Dấu ấn lịch sử - thời đại trong truyện kinh dị

Trong truyện kinh dị, mặc dù sự kiện, tình huống mang tính quái đản, dị thường nhưng đây vẫn là những câu chuyện về đời sống

xã hội đầu thế kỷ XX. Dấu ấn thời đại không chỉ nằm ở các thông tin thời gian có tính biên niên mà còn có những phương thức “gián tiếp” khác góp phần tạo nên đặc điểm này. Đó là cách cảm nhận, thái độ tiếp cận, nhận thức cuộc sống của nhà văn và đặc biệt là qua phương thức “tự sự” được sử dụng trong tác phẩm. *Nó còn được thể hiện rõ qua hiện tượng dịch chuyển, mở rộng không gian cộng đồng trong truyện kinh dị.*

TIỂU KẾT

Thế giới huyền tưởng, kỳ ảo trong truyện kinh dị bộc lộ rõ nhất qua các yếu tố cụ thể như hình tượng “xứ lạ”, hình tượng “siêu nhân”, “dị nhân”, ma quỷ...

“Xứ lạ” là một hình tượng nghệ thuật hàm chứa nhiều ý nghĩa, vai trò khác nhau. Một mặt nó tăng cường, mở ra những chiều kích khác của thế giới, làm tiền đề cho sự xuất hiện của điều dị thường, mặt khác nó kích thích cảm xúc của người đọc. Sự bí hiểm của “xứ lạ” vừa hấp dẫn vừa đáng sợ. Đây là điều chưa từng có hoặc chưa được thể hiện rõ nét trong truyện truyền kỳ truyền thống.

Thế giới truyện kinh dị dung chứa những điều rất khó tin, không thể tồn tại, hoặc rất hiếm gặp trong cõi nhân gian. Đây là nơi cư ngụ của hai thành phần “dị thường”, đối lập nhau về bản chất, tính chất. Họ gồm những đấng/bậc có phẩm chất, khả năng “siêu việt” và những thế lực mang chức năng huỷ diệt, làm điều xấu xa, độc ác.

Cũng như các thể loại văn học huyền tưởng truyền thống, đằng sau những câu chuyện lạ lùng, phi lý, truyện kinh dị Việt Nam nửa đầu thế kỷ XX chứa đựng những giá trị tinh thần đặc sắc. Đó là những thứ thuộc về “ký ức văn hoá”, chứa đựng giá trị văn hoá. Giá trị văn hoá trong truyện kinh dị còn được bộc lộ qua những tập tục, những tín ngưỡng của cộng đồng. Đó là niềm tin vào sự hiện hữu của linh hồn; người chết không mất đi, mà biến hoá thành “thể” khác.

Quá trình vận động và phát triển của truyện kinh dị Việt Nam đã có sự thay đổi, mở rộng phạm vi không gian nghệ thuật. Sự dịch chuyển không gian huyền tưởng này lại khá tương đồng với sự mở rộng không gian sống của người Việt trên thực tế. Đó cũng là biểu hiện của “tinh thần” lịch sử, dấu ấn thời đại bằng những hình tượng nghệ thuật đặc trưng của truyện kinh dị.

Chương 4

ĐẶC ĐIỂM TRUYỆN KINH DỊ VIỆT NAM NỬA ĐẦU THẾ KỶ XX QUA CỐT TRUYỆN, KẾT CẤU VÀ NGÔN NGỮ

4.1. ĐẶC ĐIỂM CỐT TRUYỆN VÀ KẾT CẤU TRUYỆN KINH DỊ VIỆT NAM

4.1.1. Đặc điểm cốt truyện truyện kinh dị

Điểm nổi bật của cốt truyện truyện kinh dị là tính chất *đơn tuyến*, *giàu tính kịch*. Điều này được bộc lộ ở chỗ, số lượng nhân vật và sự kiện luôn ở mức tối thiểu; hình thức tổ chức của mỗi câu chuyện thường theo lối đơn tuyến, đơn giản; và “tính kịch” thể hiện ở sự tập trung, dồn nén xung đột trong chiều hướng vận động của câu chuyện.

Ở mô hình cốt truyện đơn tuyến ở truyện kinh dị, tất cả các sự kiện, tình tiết chủ yếu đều xoay quanh nhân vật chính. Cũng vì vậy mà “hệ thống nhân vật và sự kiện” thường được bố trí theo mô thức *nguyên nhân - kết quả*, mạch truyện vận động theo trật tự tuyến tính; các tình huống được nối tiếp nhau theo lối dồn nén để tăng dần mức độ xung đột nhằm tăng kịch tính.

4.1.2. Đặc điểm kết cấu truyện kinh dị

Nhìn chung, trong truyện kinh dị giai đoạn đầu thế kỷ XX có hai dạng tổ chức văn bản chủ yếu. Dạng thứ nhất, tác phẩm được trình bày theo mô hình “nhân - quả” mang tính truyền thống và thứ hai, tác phẩm có phương thức tổ chức theo mô hình “lồng ghép”.

Cách tổ chức tác phẩm theo mô hình “truyện lồng truyện” là bước tiến quan trọng của truyện kinh dị. Và đây cũng là một trong những biểu hiện cụ thể của hiện tượng tiếp biến văn hoá, văn học trong quá trình hiện đại hoá văn học Việt Nam đầu thế kỷ XX.

4.2. ĐẶC ĐIỂM NGÔN NGỮ TRUYỆN KINH DỊ VIỆT NAM

4.2.1. Ngôn ngữ trần thuật mang đậm sắc thái kinh dị, ma quái

Sức hấp dẫn mạnh mẽ của các truyện kinh dị được gợi lên qua ngôn từ nghệ thuật. Đó là sự xuất hiện dày đặc, có hệ thống của “lớp

từ ngữ rùng rợn, ma quái”. Nó được sử dụng để biểu đạt các trạng thái tâm lý, cảm xúc *bất thường, quá hạn độ* của con người. Sự dị thường, kỳ quái ở đây khá đa dạng. Đó có thể là sự vật, sự việc (ma, quỷ, cái chết...), hành vi (hú, hét, đột quy, giết...), hay trạng thái tâm lý (lo lắng, sợ hãi, khiếp đảm...)...

Ngoài ra, có một số biện pháp, thủ pháp, yếu tố khác như *tiêu đề, mở đầu, kết thúc*... cũng là những yếu tố ngôn ngữ có vai trò quan trọng trong việc tạo hiệu quả nghệ thuật của truyện kinh dị.

4.2.2. Ngôn ngữ trần thuật giàu kịch tính

Một đặc điểm quan trọng của ngôn ngữ truyện kinh dị Việt Nam là *tính kịch*. Nói đến “kịch” là nói đến xung đột bộc lộ qua lời thoại. Có hai kiểu lời thoại được tìm hiểu là *đối thoại giữa các nhân vật* và *độc thoại nội tâm*. Ngôn ngữ đối thoại có vai trò đặc biệt quan trọng trong việc thể hiện tính cách nhân vật. Đây không chỉ là truyền tải thông tin qua lời nói mà còn bằng “hành động” nói. Ngoài ra, nhân vật còn thể hiện tính cách qua các đoạn độc thoại nội tâm.

TIỂU KẾT

Xét về cốt truyện, kết cấu, ngôn ngữ nghệ thuật, truyện kinh dị Việt Nam giai đoạn nửa đầu thế kỷ XX có một số điểm nổi bật, rất dễ nhận thấy. Đối với cốt truyện, đó là tính chất “đơn tuyến”, giàu “tính kịch”. Tính chất “đơn tuyến” được thể hiện qua nhiều phương diện, rõ nhất là ở hệ thống nhân vật và sự kiện; “tính kịch” thể hiện ở sự tập trung, dồn nén xung đột trong chiều hướng vận động của câu chuyện.

Về kết cấu, truyện kinh dị giai đoạn đầu thế kỷ XX có hai dạng tổ chức tác phẩm chủ yếu. Đó là cách bố cục tác phẩm theo mô hình “nhân - quả” và bố cục theo mô hình “lồng ghép”.

Cách tổ chức phổ biến, hay gặp nhất trong các truyện kinh dị là sắp xếp hệ thống nhân vật, sự kiện theo trình tự thời gian. Với các truyện kinh dị có dung lượng ngắn, đa số đều được kết cấu theo

nguyên tắc *nhân - quả*. Theo đó, mở đầu truyện là tình huống gây sự chú ý; tiếp theo là dồn nén, tích tụ mâu thuẫn để đẩy đến “cao trào”. Bên cạnh cách tổ chức theo mô hình nhân quả, tuyến tính thì truyện kinh dị có những cách kết cấu khác. Đáng chú ý là cách tổ chức tác phẩm theo lối “tầng bậc”, “lồng ghép”... Lối cấu trúc với nhiều tầng bậc, lồng ghép các yếu tố thường sử dụng cho những tác phẩm có quy mô lớn.

Về ngôn ngữ, có hai phương diện nổi bật ở truyện kinh dị đó là sắc thái kinh dị, ma quái và tính kịch trong ngôn ngữ trần thuật. Đây cũng là những yếu tố quan trọng tạo nên sức hấp dẫn mạnh mẽ của tác phẩm đối với công chúng văn học nửa đầu thế kỷ XX. Sắc thái kinh dị, ma quái của ngôn ngữ trần thuật truyện kinh dị được bộc lộ qua nhiều yếu tố, rõ nhất là từ vựng.

KẾT LUẬN

1. Trong văn học Việt Nam hiện đại, truyện kinh dị là một hiện tượng văn học rất độc đáo. Đây là kết quả của quá trình thừa tiếp những giá trị văn học truyền thống của dân tộc đồng thời tiếp thu và cải biến các yếu tố văn học nước ngoài. Các nhà văn đã tạo nên một thể loại văn học mới, có giá trị nhiều mặt, không chỉ đáp ứng được nhu cầu thưởng thức của độc giả đương thời mà còn có giá trị lâu dài.

Mục tiêu chủ yếu của luận án này là làm rõ những đặc điểm cơ bản của truyện kinh dị Việt Nam trong bối cảnh đặc biệt của văn học dân tộc giai đoạn đầu thế kỷ XX. Cụ thể là tiến hành nhận diện diện mạo, bản chất của truyện kinh dị Việt Nam; phân tích quá trình vận động và phát triển của nó trong lịch sử văn học dân tộc, đồng thời trình bày một cách tương đối đầy đủ các đặc trưng cơ bản của kiểu loại văn học này, cả trên phương diện nội dung và hình thức nghệ thuật. Bên cạnh đó, trên một mức độ nhất định, luận án cũng đề cập đến một số vấn đề mang tính chất tính lý thuyết, lý luận liên quan đến truyện kinh dị.

2. Truyện kinh dị Việt Nam là những tác phẩm văn xuôi quốc ngữ, có nội dung đề cập đến những điều dị thường trong cuộc sống; những sự việc, hiện tượng ma quái, những điều huyền hoặc, yếu tố rùng rợn trong các mối quan hệ giữa con người với thiên nhiên, giữa con người với con người trong xã hội... Nó đưa người đọc nhập vào thế giới siêu thực, phiêu lưu với cảm xúc, cảm giác kinh hãi. Truyện kinh dị được hình thành theo nguyên lý *tiếp biến, dung hợp*; một sự kế thừa và phát huy các giá trị truyền thống, đồng thời thu nhận và cải biến tinh hoa văn học thế giới để hình thành nên một loại hình văn học có diện mạo và tính chất riêng.

Đặc điểm nổi bật, dễ nhận thấy nhất của truyện kinh dị nằm ở sự dung hợp các yếu tố đối lập nhau. Điều này được bộc lộ qua các dấu

hiệu thuộc về hình thức nghệ thuật và “tư tưởng”, “nội dung” tác phẩm. Nó thể hiện một cách sâu sắc tâm thức văn hoá cộng đồng, không khí thời đại cũng như đặc điểm văn hoá, lịch sử của dân tộc.

Quá trình vận động của truyện kinh dị Việt Nam diễn ra theo hai giai đoạn. Giai đoạn thứ nhất, tính từ năm 1954 trở về trước. Trên nền tảng của văn học truyền thống, các nhà văn đã tiếp thu, tiếp biến những yếu tố tích cực, phù hợp từ văn học nước ngoài để hình thành truyện kinh dị Việt Nam. Truyện kinh dị là một kiểu loại văn học mới mẻ, có vị trí quan trọng trong tiến trình hiện đại hóa nền văn xuôi của nước nhà. Giai đoạn thứ hai, từ năm 1954 trở về sau. Do sự biến động của lịch sử, xã hội, truyện kinh dị có những chuyển biến, thay đổi mạnh mẽ trên nhiều phương diện.

3. So với các thể loại, loại hình văn học khác, truyện kinh dị được hình thành theo phương thức sáng tác riêng biệt. Nó giúp con người được trải nghiệm những phương diện mới lạ, được tiếp xúc với những chiều kích khác của thế giới. Trong truyện kinh dị, cuộc sống được tiếp cận qua một góc nhìn, một nhãn quan đặc biệt. Nét đặc sắc của thế giới siêu thực trong truyện kinh dị bộc lộ rõ nhất qua các yếu tố cụ thể như hình tượng “xứ lạ”, hình tượng “siêu nhân”, “dị nhân”, ma quỷ...

Thế giới “xứ lạ” trong truyện kinh dị là sự kết hợp giữa không gian địa lý, với không gian siêu hình, huyền thoại. Nó chứa đựng những điều không có, hoặc rất hiếm gặp trong thực tế. Hình tượng nghệ thuật này hàm chứa nhiều ý nghĩa, vai trò khác nhau. Sự bí hiểm của “xứ lạ” tuy đáng sợ nhưng đầy hấp dẫn. Đằng sau những câu chuyện lạ lùng, phi lý của truyện kinh dị là những giá trị tinh thần đặc sắc. Những thứ thuộc về “ký ức văn hoá” của cộng đồng được bộc lộ qua những tập tục, những tín ngưỡng của người dân.

Trong quá trình vận động và phát triển, truyện kinh dị Việt Nam luôn có sự thay đổi, mở rộng phạm vi không gian nghệ thuật. Sự dịch chuyển không gian huyền tưởng này tương đồng với sự mở rộng không

gian sống của người Việt trên thực tế. Đó cũng là biểu hiện của “tinh thần” lịch sử, dấu ấn thời đại của truyện kinh dị thông qua những hình tượng nghệ thuật đặc trưng.

4. Trên phương diện hình thức nghệ thuật, truyện kinh dị nổi bật ở một số điểm thuộc về cốt truyện, kết cấu và ngôn ngữ.

Nét đặc trưng của cốt truyện truyện kinh dị là tính chất đơn giản, đơn tuyến, giàu “tính kịch”. Tính chất đơn giản, đơn tuyến được thể hiện rõ nhất là ở hệ thống nhân vật và sự kiện; “tính kịch” thể hiện ở sự tập trung, dồn nén xung đột trong chiều hướng vận động của câu chuyện. Mô hình cốt truyện đơn tuyến ở truyện kinh dị đặc biệt ở chỗ, tất cả các sự kiện, tình tiết chủ yếu đều xoay quanh nhân vật chính. Hệ thống nhân vật và sự kiện thường được bố trí theo mô thức *nguyên nhân - kết quả*, mạch truyện phát triển theo trật tự tuyến tính; các tình huống được nối tiếp nhau theo lối dồn nén để tăng dần mức độ xung đột.

Truyện kinh dị giai đoạn đầu thế kỷ XX có hai dạng tổ chức văn bản chủ yếu là bố cục theo mô hình “nhân - quả” và bố cục theo mô hình “lòng ghép”. Điểm đặc trưng của bố cục theo mô hình *nhân - quả* là sắp xếp *một* hoặc *một chuỗi* các mô típ theo lối liên hoàn. Theo đó, văn bản tác phẩm thường ngắn gọn, tác giả chỉ tập trung vào sự kiện chính; quy mô truyện thường ngắn gọn, chủ yếu là dưới dạng tiểu truyện - tiểu phẩm. Đối với truyện bố cục theo mô hình “lòng ghép”, nét đặc trưng được thể hiện ở phần “dẫn truyện” và phần “cốt lõi”. Đây là hình thức bố cục truyện mới mẻ, mang tính chất hiện đại, thể hiện bước tiến quan trọng của truyện kinh dị.

Một trong những yếu tố quan trọng khác tạo nên sức hấp dẫn đặc biệt của truyện kinh dị là ngôn ngữ trần thuật. Ngôn ngữ trong truyện kinh dị đặc sắc ở sắc thái ma quái, đầy ám ảnh và giàu kịch tính. Điều này được bộc lộ ở các lớp từ ngữ chỉ sự việc, sự vật đặc trưng, ở lối hành văn, ở nghệ thuật trình bày qua cách đặt tiêu đề, mở

đầu và kết thúc tác phẩm... Ngôn ngữ truyện kinh dị là thứ ngôn ngữ giàu “tính kịch”. Điều này được thể hiện qua *đối thoại* và *độc thoại*. Nhà văn thường sử dụng phương thức lời thoại để bộc lộ cá tính, tính cách nhân vật.

5. Qua bốn chương của luận án, các mục tiêu chủ yếu mà chúng tôi đặt ra trong phần *Mở đầu* về cơ bản đã được thực hiện. Luận án đã tiến hành xác lập được diện mạo của truyện kinh dị Việt Nam, đưa ra một cái nhìn tổng quát, có hệ thống về quá trình sinh thành, con đường vận động và phát triển của truyện kinh dị; luận án cũng đã trình bày một cách có hệ thống về những điểm đặc trưng của truyện kinh dị Việt Nam nửa đầu thế kỷ XX, cả về nội dung, tư tưởng lẫn hình thức nghệ thuật.

Tuy còn ở một mức độ khiêm tốn song luận án của chúng tôi cũng đã có những đóng góp mới, cụ thể về phương diện lịch sử văn học, cũng như lý thuyết nghiên cứu văn học; đưa ra một cách nhìn mới về lịch sử và diện mạo truyện kinh dị Việt Nam trong tiến trình hiện đại hóa văn học dân tộc.

DANH MỤC CÁC BÀI BÁO ĐÃ CÔNG BỐ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN

1. Võ Thị Bảy (2016), “Các kiểu nhân vật trong truyện kinh dị của Thế Lữ”, Tạp chí *Khoa học và Giáo dục*, Trường Đại học Sư phạm Đà Nẵng, số 21(04), tr. 27 - 30.
2. Võ Thị Bảy, Nguyễn Phong Nam (2020), “Đặc sắc ngôn từ trong *Yêu ngôn* của Nguyễn Tuân”, Tạp chí *Khoa học và Công nghệ*, Trường Đại học Khoa học, Đại học Huế, tập 15, số 3, 1/2020, tr. 1-8.
3. Võ Thị Bảy (2022), “Tìm hiểu đặc điểm kết cấu truyện kinh dị Việt Nam nửa đầu thế kỉ XX”, Tạp chí *Giáo Dục - Bộ giáo dục và Đào tạo*, tập 22, số đặc biệt 10, tr.215-219.
4. Võ Thị Bảy (2022), “Tìm hiểu đặc điểm ngôn ngữ trần thuật trong truyện kinh dị Việt Nam nửa đầu thế kỉ XX”, Tạp chí *Giáo Dục - Bộ giáo dục và Đào tạo*, tập 22, số đặc biệt 10, tr.290-295.
5. Võ Thị Bảy (2023), “Diện mạo và quá trình vận động của truyện kinh dị trong văn học Việt Nam thế kỉ XX”, Tạp chí *Khoa học - Đại học Huế*, tập 132, số 6A, tr.5-17.
6. Võ Thị Bảy (2023), “Đặc điểm không gian nghệ thuật của truyện kinh dị Việt Nam nửa đầu thế kỉ XX”, Tạp chí *Khoa học - Đại học Huế*, tập 132, số 6C, tr.5- 17.
7. Võ Thị Bảy - Nguyễn Phong Nam (2023), “Nét đặc sắc trong các truyện kinh dị của Thanh Tịnh”, *Kỷ yếu Hội thảo khoa học quốc gia Văn học miền trung nửa đầu thế kỷ XX*, Đại học Khoa học Huế, tr.

**HUE UNIVERSITY
UNIVERSITY OF SCIENCES**

VO THI BAY

**CHARACTERISTICS OF VIETNAMESE HORROR STORIES
IN THE FIRST HALF OF THE TWENTIETH CENTURY**

Major: Vietnamese Literature

Code: 9.22.01.21

SUMMARY OF DOCTORAL DISSERTATION IN LITERATURE

Supervisors:

Assoc.Prof. Dr. Nguyen Phong Nam

Dr. Hoang Duc Khoa

Hue, 2023

The dissertation was completed at Faculty of Literature, University of Sciences, Hue University

Supervisors: **Assoc.Prof. Dr. Nguyen Phong Nam**

Dr. Hoang Duc Khoa

Reviewer 1:

.....
.....
.....

Reviewer 2:

.....
.....
.....

Reviewer 3:

.....
.....
.....

The dissertation will be defended at Scientific Council of Hue University on .....day..... month..... year.....

The dissertation can be found at the libraries:

1. National Library of Vietnam
2. Library of University of Sciences Đại học Khoa học, Đại học Huế

INTRODUCTION

1. REASONS FOR CHOOSING THE TOPIC

Up to now, in the literary life of our country, the composition of the illusory, the surreal and the absurd is a very special literary phenomenon. Stories related to strange, strange and extraordinary characters, things and events always have great attraction and attraction to the public. Its appearance on the one hand meets the needs and tastes of readers, on the other hand, contributes to the diversity and richness of the country's literature.

In addition, at a turning point in the history of national literature, the role of fantasy and horror literature was revealed more clearly. In the early XX century, when Vietnamese literature changed its paradigm, from medieval to modern, this literature also made an important contribution to speeding up the modernization process.

However, it is a fact that in the research works, the textbooks on the history of national literature, fantasy literature, and horror have never been appreciated and respected. In other words, this piece of literature is always located in the "marginal", or "peripheral" position in the classification and ranking of the values of Vietnamese literature. In the general perception, it is considered frivolous literature, harmful to human upbringing. In the Middle Ages, this concept was assumed to be like that; in modern times, although it has changed, not much. This is a paradox, an anomaly in literary life.

In the past few decades, fantasy and horror literature has also been an object of interest to researchers. Related to this issue, there have been many articles, research works, and collections of works published; several essays, master theses, and doctoral theses are published. In those works, almost all major aspects of this type of literature have been studied and discussed. For example, the birth

process, development path, movement laws of horror literature, to the role and status of historical literature, its meaning in the cultural life of the community, etc. It can be seen to varying degrees that many problems have been solved.

However, fantasy and horror literature is a very diverse and complex category. The richness of this literary heritage is not only reflected in the quantity and scale but also in the type and form. Some of the research works and activities that we have just mentioned above mainly focus on traditional heritage (medieval literature), and modern heritage (from the early twentieth century onwards), especially the array of fantasy and horror stories in the early twentieth century is still very limited.

As for horror stories, although experts have made a lot of efforts to find out, there are still many problems and gaps. Many related questions remain unanswered. It is also worth mentioning that this subject has not been studied fully and systematically. The most obvious manifestation of this situation is the lack of a clear definition, a term with a transparent connotation of horror stories. These issues are still being discussed.

In addition, the dispersion and difference in the opinion of experts about the core issues of horror stories also cause great obstacles to perception. Specific issues such as the appearance of horror stories, the characteristics of their type, and their movement laws... are still questions waiting to be answered. This is a weakness and inadequacy in the study of national literature. Because once the premise and root questions have not been satisfactorily resolved, when the research object has not been identified, the conclusions and generalizations about it will automatically become unanswered, one-sided, unconvincing.

There are many reasons leading to this situation but mainly lies in the approach, the method of perception. The incompatibility and compatibility between the selected research methods, even the "limitation of the method" also greatly affects the research results.

In short, horror story, a literary form very meaningful to the cultural and literary life of the country, although discussed for a long time, is still in a vague state. Therefore, the need to identify clearly, fully and systematically by appropriate and effective methods of horror stories is necessary. That is the main reason for us to choose the issue *Characteristics of Vietnamese horror stories in the first half of the XX century as our research topic.*

2. OBJECTIVES AND SCOPES OF THE STUDY

2.1. Research objectives

The research object of the thesis is a Vietnamese Horror Story. The concept of horror stories that we use in this work is understood as prose works written in the national language script, appearing from the early twentieth century onwards, with specific content and artistic methods. Regarding the object of reflection, horror stories refer to anomalous, strange and mysterious characters, things, and events; showing a unique way of thinking about the different dimensions of life, in the human interior. These factors represent a special cognitive method of the writer about the human world; At the same time, it is also the main factor that creates anxiety and fear and gives rise to a feeling of enjoyment and aesthetic pleasure in readers.

The dissertation focuses on the horror stories of some writers with many achievements in this field such as The Lu, TchyA Dai Duc Tuan, Lan Khai, Nguyen Tuan, Cung Khanh, Kim Ba, Thanh Tinh, Bui Hien, Binh Nguyen Loc, Do Huy Nhiem, Ly Van Sam...

In addition, due to the complex nature of the topic, in some necessary cases, the thesis also expands the survey of medieval literary legends and monstrosities for the purpose of comparing and contrasting them with horror stories in modern Vietnamese literature.

2.2. Research scopes

The dissertation will focus on investigating the main aspects of Vietnamese horror stories, a new type formed in the early twentieth century, based on inheriting traditional literary achievements and continuing collecting and adapting foreign literature. Thereby clarifying the basic features of this literary phenomenon, both in terms of the historical process, content characteristics as well as art form.

Texts of works selected for the survey are mainly first published publications, located in the first half of the XX century. In this dissertation, the "first half" is understood as from the fifties (specific time 1954) and earlier. However, this timeline is only approximate. Some horror stories, although published a little after this milestone, but for some specific reasons, deemed necessary, are still within the scope of the thesis's survey. In general, depending on the specific case, based on the content characteristics and some other signs such as art style, language ... to be used or not.

3. RESEARCH PURPOSES AND TASKS

3.1. Research purposes

The main purpose of the dissertation is to clarify the main and important features of Vietnamese horror stories in the special context of national literature in the first half of the XX century.

3.2. Research tasks

On such basic directions, the dissertation will focus on solving the following specific tasks:

First of all, it is necessary to identify the features and nature of Vietnamese horror stories. Next is to outline the process of its movement and development in the history of national literature. Finally, a relatively complete presentation of the basic characteristics of this type of literature, in terms of content and art form, is presented.

The study of fantasy literature, horror in general, and horror stories in particular is a challenging task. In fact, until now, there are still many conceptions and different interpretations of very basic issues related to horror stories. These questions are more or less theoretical and theoretical about such an object, although not directly related to the topic, but it is necessary to clarify. Therefore, besides the main task, the thesis also partially solves related problems.

4. RESEARCH METHODOLOGY

In the process of developing the topic, to match the specific nature of horror stories, many research methods were used in the dissertation. Some of the main approaches in this dissertation include:

- Research methods on the type
- Analytical and synthesis methods
- Compare and contrast methods
- The "case" research method

In addition to the methods mentioned above, to achieve the research objectives, the thesis also combines the use of several research methods and methods specific to the fields and other theoretical systems such as cultural studies, self-study, and poetic learning to solve problems.

5. NEW CONTRIBUTION OF THE DISSERTATION

With the topic "Characteristics of Vietnamese horror stories in the first half of the XX century", our thesis has some new contributions to the study of this subject. As follows:

(1). The dissertation establishes the concept of "horror story" with specific criteria of a type of literature. On that basis, the thesis fully and comprehensively describes the appearance of Vietnamese horror stories.

The dissertation also systematically presents the process of formation and movement of Vietnamese horror stories. That is the

process of absorbing and inheriting past literary values; receiving and transforming literary elements from abroad plus the innovation and creativity of writers to form a unique type of literature, both imprinted with traditional and new literary imprints and modern.

(2). On the basis of the concept of "Vietnamese horror stories", the thesis analyzes the types of works of horror stories in the first half of the XX century. At the same time, the dissertation generalizes the content and artistic characteristics of the genre.

In terms of content, horror stories crystallize in that cultural and spiritual values, expressing the community's cultural consciousness; Horror stories have conveyed the atmosphere, spirit of the times, and imprints of Vietnamese social history in the early twentieth century in a very special way. That is the image of life, Vietnamese people are refracted through an extraordinary prism, expressed in surreal dimensions. In essence, horror literature is "aesthetics of fear" constructed with the desire to fill in the "dark areas" in the inner life of people.

In terms of the art form, the outstanding feature of horror stories is the successful fusion and mixing of opposing and different elements of different genres, eras, and literature... which forms a new and modern type of literature. That is shown through many factors (such as plot, structure, mode of narration, text...).

(3). The dissertation also makes judgments and assessments objectively and scientifically about the value and meaning of horror stories in life. Those are the effects and influences of the horror story genre on readers in the formation of aesthetic tastes, and cultural personalities of individuals and communities.

In terms of literary history, the thesis specifically presents the role and position of horror stories in the process of national literature mobilization; its strong and positive impacts on the process of modernizing Vietnamese literature.

6. STRUCTURE OF THE DISSERTATION

In addition to the Introduction, Conclusion, References and Appendices, the dissertation has 4 main chapters:

Chapter 1. *Overview of the research situation and issues raised by the dissertation..*

Chapter 2. *Appearance and movement of horror stories in Vietnamese literature.*

Chapter 3. *The world art and cultural-historical imprints in Vietnamese horror stories in the early XX century.*

Chapter 4. *Characteristics of Vietnamese horror stories in the first half of the XX century through plot, structure and language.*

Chapter 1

OVERVIEW OF THE RESEARCH SITUATION AND ISSUES RAISED BY THE DISSERTATION

1.1. RESEARCH SITUATION OVERVIEW

1.1.1. General studies on fantasy and horror literature

In Vietnam, the study of fantasy and fantasy literature in general and horror stories in particular was conducted quite late. In fact, articles and discussions were only released after this composition had acquired a fairly stable position in literary life, that is, in the 30s of the XX century onwards. That was the time when a series of compositions called "horror stories", "forest road stories", and "ghost stories" ... by talented writers such as The Lu, Lan Khai, TchyA Dai Duc Tuan, Nguyen Tuan... .. However, at that time, the discussion also mainly focused on the works of the aforementioned authors.

In general, the study of literary trends in fantasy, fantasy, legend, and horror has been discussed by researchers at different ranges and levels. The above research results are necessary suggestions for us in the process of researching the topic.

1.1.2. Research works directly related to the thesis topic

Fantasy, fantasy and horror literature have been studied by experts in two main aspects. These include theoretical and practical problems of composing and receiving this type of literature. In general, most of the research works on Vietnamese horror stories in the first half of the XX century mainly focused on authors in the North of Vietnam such as The Lu, and Lan Khai.

1.2. ASSESSMENT OF THE RESEARCH SITUATION OF FANTASTIC, TERRIBLE LITERATURE AND RAISING ISSUES FOR THE DISSERTATION

1.2.1. General review of the research situation

In general, in the view of experts, there is more or less a common voice at some points. It is a matter of the origin and

achievement of horror literature. This type of literature was formed by the contributions of many generations of writers, with works with different content and artistic styles. In which, The Lu, Lan Khai, Kim Ba, TchyA Dai Duc Tuan, Nguyen Tuan, and Do Huy Nhiem ... are considered the most successful and typical writers in this field of composition. Their works have renewed literature in the early twentieth century, contributing to promoting the modernization of Vietnamese literature; and horror stories are considered as a genre that plays an important role in the development of the country's literature.

1.2.2. The problems raised and solved in the thesis

The dissertattion focuses on solving the basic problems:

a. Conduct to establish the content of the concept of Vietnamese horror stories; affirming the role and position of this type of literature in the movement of modern Vietnamese prose.

b. Study the basic features of Vietnamese horror stories in the first half of the twentieth century in terms of content and artistic ideas. Specifically, conducting analysis of cultural and historical values in horror stories; specific expressions such as the sense of reality and people; The reality of life and spiritual life, the customs and habits of the Vietnamese people and the spirit of the times are hidden in the specific artistic images of Vietnamese horror stories in the first half of the XX century.

c. In terms of art form, the thesis delves into the artistic characteristics of Vietnamese horror stories which are expressed through elements such as plot, structure, and narrative art... As a result, there are possible to see the application and combination of traditional and modern elements that the writer has made to create the attractiveness of horror stories in this period.

CONCLUSION OF CHAPTER 1

Fantasy, horror, and fantasy literature in Vietnam has been conducted by researchers quite early, in many different ranges and levels. Basically, experts have a common voice on some points such as the original issue, and the process of forming horror stories. Accordingly, Vietnamese horror stories were formed based on simulating Vietnamese legends and transforming foreign literary achievements, especially Western literature. Horror stories have played an important role in promoting the modernization of national literature. However, there are still many theoretical problems in this type of literature that have not been satisfactorily and completely resolved. It is not clearly defined the concept, content as well as type characteristics, and movement laws of horror stories ...

Based on an overview of the research situation of fantasy and horror literature in general, and horror stories in particular, the thesis identifies three main issues that need to be resolved. The first is to establish the content of the concept of Vietnamese horror stories with specific criteria; outlines the appearance as well as the movement of horror stories in modern Vietnamese literary history. Secondly, studying the core values that make up the content characteristics and artistic ideas of horror stories, through factors such as the sense of reality and people, historical imprints, and the spirit of the hidden era. contained in artistic images. Thirdly, analyze the artistic characteristics expressed through elements such as plot, structure, and narrative art... of Vietnamese horror stories.

Chapter 2

APPEARANCE AND MOVEMENT OF HORROR STORIES IN VIETNAMESE LITERATURE

2.1. IDENTIFYING HORROR STORIES IN VIETNAMESE LITERATURE

2.1.1. Define the concept of "horror story"

Vietnamese horror stories are works of national language prose, telling about anomalous and strange phenomena, causing fear to readers; a special way of thinking about the mysterious aspects, and the different dimensions of the world that people want to know. It was formed based on inheriting the nation's traditional and monstrous literary heritage, and at the same time absorbing the quintessence of world horror and fantasy literature. Vietnamese horror stories reflect life in a unique way, imbued with the culture and history of the nation.

2.1.2. Horror stories in the national literary classification system

From a systematic point of view, horror stories can be considered one of the core components of fantasy literature. In the vast world of fantasy/fantasy literature, horror stories are a type. In general, horror stories have a "appearance", and a specific "position" to go along with the parts and other factors that makes up the country's literary history.

2.2. MOVEMENT OF VIETNAMESE HORROR STORIES

2.2.1. The first period, from 1930 to 1954

During this period, there were two stages of development: (1) Horror Story from 1930 onwards, which was an experimental stage, and (2) Horror Story from 1930 to 1954, which was the period of greatest development of Vietnamese horror stories. This is due to

many reasons: the appearance of a generation of talented writers, vibrant publishing and press activities, and a huge demand from the public, readers... All of these resonate together, creating a vibrant, promising picture of Vietnamese fantasy and horror literature.

2.2.2. The second period, from 1954 to the beginning of the XXI century

From 1954 onward, horror literature faltered, then calmed down and fell into a "recession".

In the second half of the XX century and the first half of the XXI century, this type of literature had many changes, especially changes in the concept of art, style, and poetry.

CONCLUSION OF CHAPTER 2

Vietnamese horror stories are a collection of many genres, formed according to the principle of acculturation and combination, an inheritance and promotion of traditional values, and at the same time, acquiring and transforming the quintessence of world literature to shape a type of literature with its nature and characteristics.

The most prominent and noticeable feature of horror stories lies in the combination of elements considered opposites between tradition and modernity and East and West... in each piece of work. It deeply expresses the community's cultural consciousness, the atmosphere of the times, and the nation's cultural and historical characteristics. And these are also the elements that make up the unique appearance of Vietnamese horror stories.

Generally, the movement of Vietnamese horror stories takes place in two periods. The first period, from 1954 and earlier, includes two stages. From the thirties of the twentieth century onwards, it has been considered an embryonic and experimental process. The next stage, from the thirties to 1954, was the pinnacle of the horror story. The

second period in the movement of the horror story is from 1954 onward. Along with the upheaval of the nation's history, the country was divided into two regions, literature diverged in two directions, and horror stories experienced many drastic changes. In the North, horror stories received little attention and had no chance to develop. In the South, although it continued to maintain, horror literature did not have many outstanding achievements.

Since the unification of the country, especially at the end of the twentieth century and the beginning of the twenty-first century, horror literature began to thrive with fundamental alterations in artistic conception, compositional methods, and forms of expression and has many new achievements.

Chapter 3

ART WORLD AND CULTURAL AND HISTORICAL IMPRINTS IN VIETNAMESE HORROR STORIES IN THE FIRST HALF OF THE XX CENTURY

3.1. CHARACTERISTICS OF THE ART WORLD IN VIETNAMESE HORROR STORIES IN THE FIRST HALF OF THE XX CENTURY

3.1.1. Mysterious space and the scene of "strange world" in horror stories

The element "strange world" plays a vital role in horror stories. This is a particular world where the absurd and the extraordinary take place. The highlight of the horror story art space is its "strange world" nature. The word "strange land" here is understood as a combination of many factors and aspects in which two parallel worlds exist, including real and surreal. It is not only expressed by geographical indications but also contains elements of the metaphysical and irrational world. It is in such a "strange world" that the nature of human life is revealed more apparently and specifically.

The most typical characteristic of the "strange world" is the dark mountainous region, mysterious caves, and supernatural temples... Besides, it also mentioned places that do not exist in reality, only in the fantasy of writers, such as the dead and the paradise...

In general, the "strange world" element in horror stories contains many diverse meanings and roles. On the one hand, it enhances the dimensions, or rather opens up other dimensions of the world, serving as an antecedent for the operation of the anomaly. On the other hand, it stimulates the emotions of the reader. The mystery of the "strange world" is both fascinating and scary. This is unprecedented in the traditional fairy tale.

3.1.2. Characters in horror stories

The world of horror stories becomes "surreal" because it contains very unbelievable things; rather it is impossible to exist, or very rare in the human realm. This is the residence of two components, which can be said to be "anomalous", opposite in nature and nature. They include people with qualities, the ability to "transcend" and the forces that carry the function of destruction, doing evil and evil. These objects are opposed to each other but are related and related to each other. Of course, in the horror world, there are also ordinary people, but this part mainly plays the role of witnessing and leading.

In general, the horror world is a place where "strangers" exist. They can be "mutants", "miracles", or people with special abilities and qualities; can be the forces that cause fear to people such as "evil" (collectively the phenomena of love, elf, ghost, me, demon, monster, dick...); or bad guys, specializing in causing harm to the people (collectively referred to as "villains").

3.2. CULTURAL AND HISTORICAL IMPRINTS IN VIETNAMESE HORROR STORIES THE FIRST HALF OF THE XX CENTURY

3.2.1. Imprints of national culture in horror stories

Vietnamese horror stories in the first half of the XX century contain unique spiritual values. Those are the things that belong to the community's "cultural memory"; is the reality of life that is refracted into irrational, anomalous characters, things, and events.

Through stories about "strange but familiar" lands, customs, traditions, stories, "weird" and "weird" details of the characters,... readers have conditions to experience and understand. other aspects of life.

3.2.2. Imprints of history - the era in horror stories

In horror stories, events and situations are bizarre and anomalous. However, these are still stories of social life in the early twentieth century. The stamp of the times lies not only in chronological information but also in other "indirect" ways that contribute to this feature. It is the writer's way of feeling, approaching and perceiving life and especially through the "narrative" method used in the works. It is also clearly shown through the phenomenon of shifting, expanding community space in horror stories.

CONCLUSION OF CHAPTER 3

The fantasy world in horror stories is most clearly revealed through specific elements such as the image of a "strange land", the image of "Superman", "mutants", and ghosts...

"Stranger Land" is an artistic image containing many different meanings and roles. On the one hand, it enhances, opens up other dimensions of the world, and sets the stage for the emergence of the anomaly, on the other hand, it stimulates the emotions of the reader. The mystery of the "foreign land" is both fascinating and scary. This is something that has never been or has not been clearly shown in traditional legends.

The horror story world contains things that are unbelievable, impossible, or very rare in the human realm. This is the residence of two "anomalous" components, which are opposite in nature and nature. They include those who have qualities, the ability to "transcend" and the forces that carry the function of destruction, doing evil and evil.

Like traditional fantasy literature genres, behind strange and absurd stories, Vietnamese horror stories in the first half of the twentieth century contain unique spiritual values. Those are things that belong to "cultural memory", containing cultural values. Cultural

values in horror stories are also revealed through the customs and beliefs of the community. It is the belief in the existence of the soul as well as the view that the dead do not disappear, but transform into another "body".

The movement and development of Vietnamese horror stories have changed, expanding the scope of art space. This illusory spatial shift is quite similar to the actual expansion of the Vietnamese living space. It is also an expression of the "spirit" of history, marking the times with the typical artistic images of horror stories.

Chapter 4

CHARACTERISTICS OF VIETNAMESE HORROR STORIES IN THE FIRST HALF OF THE XX CENTURY THROUGH PLOT, STRUCTURE AND LANGUAGE

4.1. PLOT FEATURES AND STRUCTURE OF VIETNAMESE HORROR STORIES

4.1.1. Features of horror plot

The highlight of the horror plot is its single-line nature, rich in drama. This is manifested in the minimum number of characters and events. The organization of each story is usually in a simple, linear way; and "drama" is expressed in the concentration and repression of conflicts in the movement direction of the story.

In the single-line plot model in horror stories, all events and main details revolve around the main character. Therefore, the "system of characters and events" is often arranged in a cause-effect model, the storyline moves in a linear order. Situations are sequentially compressed in order to gradually increase the level of conflict to increase the drama.

4.1.2. Structural features of horror stories

In general, there are two main types of textual organization in horror stories of the early twentieth century. In the first form, the work is presented according to the traditional "cause and effect" model. In the second form, the work has an organization method according to the "integrated" model.

The organization of works according to the model of "dubbed stories" is an important step forward in horror stories. This is also one of the specific manifestations of the phenomenon of cultural and literary acculturation in the process of modernizing Vietnamese literature in the early XX century.

4.2. LANGUAGE CHARACTERISTICS OF VIETNAMESE HORROR STORIES

4.2.1. Narrative language with bold horror and spooky nuances

The strong appeal of horror stories is evoked through artistic language. It is a dense, systematic appearance of "a layer of creepy, ghostly words". It is used to express abnormal and excessive psychological and emotional states of people. The anomalies here are quite diverse. It can be things, events (ghosts, demons, death...), behaviour (howl, scream, stroke, kill...), or psychological state (anxiety, fear, terror...)...

In addition, there are several measures, tricks, and other factors such as titles, beginnings, endings, etc., which are also linguistic factors that play an important role in creating effective art of horror stories.

4.2.2. Drama rich language

An important feature of the Vietnamese horror story language is drama. Talking about "drama" is referring to the conflict revealed through dialogue. There are two types of dialogue studied: dialogue between characters and internal monologue. Dialogue language plays a particularly important role in expressing the character's personality. This is not only conveying information through words but also through spoken "actions". In addition, the character also shows his personality through internal monologues.

CONCLUSION OF CHAPTER 4

In terms of plot, structure, and artistic language, Vietnamese horror stories in the first half of the twentieth century have several outstanding points, which are very noticeable. As for the plot, it is "single-line" nature, rich in "drama". The "single-line" nature is shown

in many aspects, most clearly in the character and event system; The "dramatic" is reflected in the concentration and repression of conflicts in the movement direction of the story.

In terms of structure, horror stories in the early the XX century have two main types of work organization. That is how the composition of the work follows the "cause - effect" model and the layout follows the "integrated" model.

The most common way of organizing horror stories is to arrange the system of characters and events in chronological order. With short horror stories, most are structured according to the principle of cause and effect. Accordingly, the beginning of the story is an attention-grabbing situation; followed by repression, and accumulation of contradictions to push to the "climax". Besides the linear, causal model, horror stories have other ways of being structured. Notably, the way works are organized in the style of "hierarchy", "integrated"... The structure with many levels, integrating elements commonly used for large-scale works.

In terms of language, there are two prominent aspects in horror stories, which are horror, ghostly and dramatic nuances in narrative language. These are also important factors that create the strong appeal of the work to the literary public in the first half of the twentieth century. The horror and spooky nuances of the horror narrative language are revealed through many factors, most notably vocabulary.

CONCLUSION

1. In modern Vietnamese literature, horror stories are a unique literary phenomenon. This is the result of inheriting the nation's traditional literary values while absorbing and modifying foreign literary elements. Writers have created a new literary genre with multifaceted value, which meets the enjoyment needs of contemporary readers and has lasting value.

The main objective of this dissertation is to clarify the basic features of Vietnamese horror stories in the special context of national literature in the early XX century. Specifically, conducting to identify the feature and nature of Vietnamese horror stories; outline the process of its movement and development in the history of national literature. At the same time, the dissertation also presents relatively fully the basic characteristics of this type of literature, both in terms of content and form. art. Besides, the dissertation also mentions several theoretical and theoretical issues related to horror stories.

2. Vietnamese horror stories are national-language prose works that refer to anomalies in life; spooky events, phenomena, illusions, and creepy elements in the relationships between people and nature, between people and people in society... These bring readers into the surreal world, adventure with emotion, sense of horror. Horror stories are formed according to the principle of acculturation and fusion; It is an inheritance and promotion of traditional values as well as acquires and transforms the quintessence of world literature to form a literary form with its appearance and character.

The most prominent and recognizable feature of horror stories is shown in the fusion of opposing elements. This is revealed through signs of art form and "thought", and "content" of the work. It deeply expresses the community's cultural consciousness, the atmosphere of the times as well as the cultural and historical characteristics of the nation.

The movement of Vietnamese horror stories takes place in two stages. The first period, from 1954 onwards. Based on traditional literature, writers have absorbed and assimilated positive and appropriate elements from foreign literature to form Vietnamese horror stories. Horror stories are a new type of literature that plays an important role in the process of modernizing Vietnamese prose. The second period, from 1954 onwards. Due to the fluctuations in history and society, horror stories have changed drastically in many aspects.

3. Comparison with other literary genres and forms, horror stories are formed according to a separate mode of composition. It helps people experience new aspects, and get in touch with other dimensions of the world. In horror stories, life is approached through a special perspective. The characteristics of the surreal world in horror stories are most clearly revealed through specific elements such as the image of a "foreign land", the image of "superman", "mutant", ghosts...

The world of "strange land" in horror stories is a combination of geographical space, metaphysical and mythical space. It contains things that are not, or very rare in reality. This artistic image contains many different meanings and roles. The mystery of the "foreign land" is scary but attractive. Behind the strange, absurd stories of horror stories are unique spiritual values. Things belonging to the "cultural memory" of the community are revealed through the customs and beliefs of the people.

In the process of movement and development, Vietnamese horror stories always change and expand the scope of art space. This illusory spatial displacement is similar to the expansion of the living space of Vietnamese people in reality. It is also an expression of the historical "spirit", marking the era of horror stories through typical artistic images.⁴ In terms of the art form, horror stories stand out at some points in terms of plot, structure and language.

The feature of the horror plot is its simplicity, linearity, and richness in "drama". The simple, single-line nature is shown most clearly in the system of characters and events; The "dramatic" is reflected in the concentration and repression of conflicts in the movement direction of the story. The single-line plot model in horror stories is special in that, all events and main details revolve around the main character. The system of characters and events is usually arranged in a cause-effect model, the plot develops in a linear order; situations are sequentially repressed to gradually increase the level of conflict.

Horror stories in the early XX century have two main types of text organization: the layout according to the "cause and effect" model and the layout according to the "integrated" model. A characteristic feature of a cause-and-effect layout is the arrangement of one or a series of motifs in a continuous manner. Accordingly, the text of the work is usually brief, the author only focuses on the main event; The scale of the story is usually brief, mainly in the form of a mini-story - a skit. For a story with an "integrated" layout, the features are shown in the "narrative" part and the "core" part. This is a new and modern form of story layout, representing an important step forward in horror stories.

One of the other important factors that make horror stories special is the narrative language. The language in horror stories is unique in its spooky, haunting and dramatic nuances. This is revealed in the layers of words indicating specific events and things, in the writing style, in the art of presentation through the way of title, the beginning and the end of the work... The language of horror stories is secondary. language rich in "drama". This is demonstrated through dialogue and monologue. Writers often use the dialogue method to reveal personality and the character's personality.

5. Through the four chapters of the thesis, the main objectives that we set out in the Introduction have been realized. The dissertation has established the appearance of Vietnamese horror stories, giving a general and systematic view of the birth process, movement and development of horror stories; The thesis also systematically presented the characteristics of Vietnamese horror stories in the first half of the twentieth century, both in terms of content, ideology and art form.

Although still at a modest level, our dissertation has also made new contributions, specifically in terms of literary history, as well as literary research theory. It offers a new perspective on the history and appearance of Vietnamese horror stories in the process of modernizing national literature.

LIST OF PUBLICATIONS RELATING TO THE DISSERTATION

1. Võ Thị Bảy (2016), "Types of characters in The Lu's horror stories, *Journal of Sciences and Education*, University of Science and Education, The University of Danang, Vol. 21(04), pp. 27 – 30.

2. Võ Thị Bảy, Nguyễn Phong Nam (2020), "Unique language in Nguyen Tuan's Love language (Yêu ngôn)", *Journal of Sciences and Technology*, University of Sciences, Hue University, Vol. 15, Issue 3, 1/2020, pp. 1-8.

3. Võ Thị Bảy (2022), "Understanding the structural features of Vietnamese horror stories in the first half of the XX century", *Journal of Education*, Vietnam Ministry of Education and Training, Vol. 22 Special Issue 10, pp. 215-219.

4. Võ Thị Bảy (2022), "Understanding the features of narrative language in Vietnamese horror stories in the first half of the XIX century", *Journal of Education*, Vietnam Ministry of Education and Training, Vol. 22, Special Issue 10, 11/2022, pp. 290-295.

5. Võ Thị Bảy (2022), "The nature and movement of horror stories in Vietnamese literature in the XX century", *Journal of Sciences and Technology, University of Sciences, Hue University*, Vol. 132, No. 6A, pp. 5-17.

6. Võ Thị Bảy (2022), "Artistic spatial features of Vietnamese horror stories in the first half of the XX century", *Journal of Sciences – Hue University*, Vol. 132, No. 6C, pp. 5-17.

7. Võ Thị Bảy – Nguyễn Phong Nam (2023), "Special features of Thanh Tinh's horror stories", *Proceedings of the National Scientific Conference on Central Literature of Vietnam in the first half of the XX century*, University of Sciences, Hue University.